

Irena Górska

Białowieża, pow. Hajnówka

Informator Archeologiczny : badania 4, 146-147

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kamienny, ułożony regularnie i wydłużony po osi wschód—zachód. Wymiary kręgu $4,20 \times 3,40$ m. Inwentarz: dwa małe fragmenty ceramiki i fragment przedmiotu żelaznego.

Kurhan Nr XI. Nieregularnie okrągły o rozmiarach u podstawy $4,80 \times 4,50$ m i wysokości 0,9 m.

Wypełnisko stanowi piasek drobnoziarnisty koloru szaro-białego przemieszany z popiołem i węgielkami drzewnymi oraz ułamkami przepalonych kości ludzkich.

W miejscu największej kulminacji kurhanu na głębokości zaledwie $0,7 \times 0,15$ m znaleziono stojące naczynie lepiące ręcznie, zdobione nieregularnymi żłobkami oraz linią falistą.

Kurhan Nr XII. Nieregularnie okrągły nasyp o średnicy podstawy $5,8 \times 5,5$ m i wysokości 1 m. Na głębokości 0,8 m — krąg kamienny o rozmiarach 5×5 m. Inwentarz: 2 ułamki naczyń.

W części środkowej wszystkich kurhanów zalegała warstwa piasku przemieszanego z próchnicą oraz resztkami ciałopalenia.

W pobliżu kurhanu Nr XI odkryto na głębokości 0,3 m nóż żelazny z rączką kościaną.

Badania będą kontynuowane.

BIAŁOWIEŻA,
pow. Hajówka

Zakład Polskiego Atlasu Archeologicznego Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN w Warszawie

Badania prowadziła mgr Irena Górska. Finansował IHKM PAN i WKZ w Białymstoku. Drugi sezon badań. Kurhany wczesno-średniowieczne (?).

W ramach badań nad rekonstrukcją pierwotnych warunków środowiska geograficznego i jego związków z osadnictwem kontynuowane były prace wykopaliskowe na obszarze Puszczy Białowieskiej. Prace te prowadzone były przy współudziale Pracowni Palinologicznej IHKM PAN.

Zakończono badania kurhanu 1. Przebadano ostatnią ćwiartkę kurhanu o powierzchni 144 m^2 , zdejmując 432 m^3 ziemi.

Rozpoczęto badania kurhanu 2 na tym samym stanowisku. Przebadano 3 ćwiartki kurhanu o powierzchni 192 m^2 , zdejmując 192 m^3 ziemi.

Rezultaty tegorocznych badań obu kurhanów potwierdziły istnienie śladów konstrukcji — ogrodzenia centralnej części kurhanu o powierzchni 5×6 m oraz otaczającego go 3-metrowej szerokości pasa zewnętrznego. Całość otaczało niewielkie zagłębienie (płytki rów), powstałe zapewne przez wybieranie ziemi w trakcie wznoszenia nasypu kurhanowego. Podobnie jak w ubiegłym roku, nie stwierdzono występowania materiału ceramicznego.

W tegorocznych badaniach pobrane zostały także próby do analiz palinologicznych i chemicznych. Po raz pierwszy stosowano w trakcie badań archeologicznych metodą badań chemicznych „rodankową”.

Nadto podjęte zostały w roku sprawozdawczym prace inwentaryzacyjno-weryfikacyjne kurhanów na obszarze Białowieskiego Parku Narodowego. Stwierdzono 22 stanowiska o łącznej ilości 67 kurhanów.

BISKUPIN, pow. Żnin

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Stanowisko 18

Badania prowadził dr Jerzy Głosik. Czwarty sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna. Ślady osadnictwa kultury łużyckiej z przełomu epoki brązu i żelaza. Znaleźiska krzemienne mezolityczne i neolityczne.

Prace wykopaliskowe stanowiły ostatni etap badań ratowniczych stanowiska 18-tego, położonego na rozległej suchej kępie, wśród podmokłych łąk, w odległości około 450 m od półwyspu. Bezpośrednio po zakończeniu prac badawczych, przystąpiono do robót ziemno-budowlanych, związanych z rozbudową rezerwatu archeologicznego.

Przekopano 750 m² powierzchni, odkrywając 29 zespołów osadniczych, w tym 11 jam kultury łużyckiej z przełomu epoki brązu i żelaza.

Pozostałe obiekty osadnicze to — dziewięć półziemianek (jedna z końca VI wieku, dwie z początków VII wieku, pozostałe sześć z przełomu VIII (IX wieku), siedem jam produkcyjnych (trzy wędzarnie z ogniskami do „podsuszania ryb” z VIII w. i początków IX wieku, trzy dziegiarnie z przełomu VII/VIII wieku i jedna jama przeznaczona do przetopu „żelaziwa” z tego samego okresu, dwie jamy gospodarcze — zasobowe do przechowywania zapasów żywności z VIII/IX wieku.

Z materiałów wczesnośredniowiecznych wymienić należy noże żelazne w kilku odmianach, szydła kościane, różnego rodzaju zdobione przesłiki gliniane, osełkę z piaskowca, ozdobę (małe kółko cynowe), amulety z kłów dzika i zrzutki poroża jelenia (półfabrykaty) ze śladami obróbki, przeznaczone do produkcji.

Chronologiczne osadnictwo jest zróżnicowane i wiąże się z grodem, podgrodziem i późniejszymi osadami na półwyspie. Stwierdzono z reguły usytuowanie najstarszych obiektów wczesnośredniowiecznych (z końca VI wieku) na zboczach kępy, natomiast młodsze (do końca XII w.) znajdując się na kulminacji tego wzniesienia.

Wykonano też tzw. lac — profile wybranego wczesnośredniowiecznego obiektu osadniczego.